

локальні проблеми США почали виходити на глобальний рівень, набираючи все нових масштабів. Найбільш показовим моментом є різке зростання волатильності (в декілька разів навіть відносно значно підвищених значень попередніх місяців) у вересні-листопаді 2008 р., що цілком співпадає з періодом піку кризи.

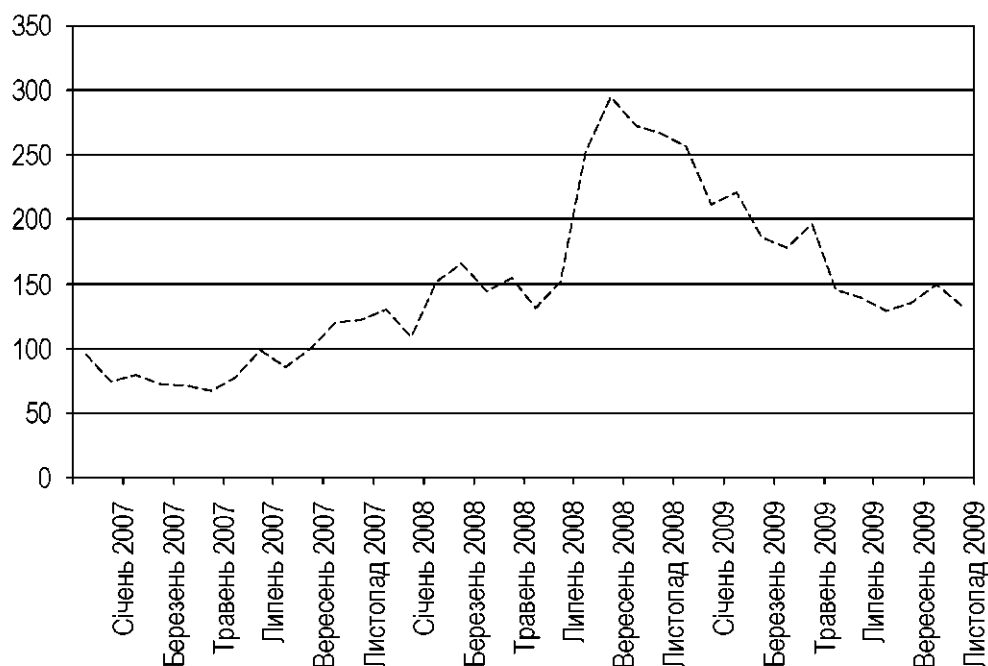

Рис. 2. Середньоденні коливання курсу валютної пари EURUSD за 2007-2009 рр. з помісячною розбивкою

Проведений аналіз показав, що простежується чітка залежність між динамікою волатильності і світовими кризами – криза призводить до збільшення амплітуди коливань цін на біржові інструменти. Циклічний характер зміни волатильності може бути орієнтиром щодо фази розвитку кризи: падіння волатильності вказує на затухання кризових явищ, зростання – на активізацію кризових процесів.

М.В. Плотнікова, ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Відповідно до ст. 61 Закону України “Про Національний банк України” від 20.05.99 № 679 Національний банк України здійснює державне регулювання діяльності банків, яке реалізується шляхом видання нормативно-правових та індивідуальних правових актів.

Нормальне безперервне функціонування банківської системи є важливою запорукою розвитку економіки будь-якої країни. Тому важливим чинником при організації банківської системи є унеможливлення чи, принаймні, зменшення проявів корупції в такій важливій для держави сфері. У зв'язку з тим, що корупційні прояви стають можливими тоді, коли нормативно-правовими актами повноваження посадових осіб передбачають можливість на власний розсуд визначати зміст рішення або вибирати один з варіантів прийняття рішення, то для недопущення корупційних дій необхідним є організація системи контрольних заходів щодо аналізу проектів нормативно-правових актів Національного банку України. Корупційні прояви в банківській сфері можливі, наприклад, при реалізації функції банківського нагляду чи здійсненні індивідуального регулювання.

Кроком на шляху боротьби із корупційними проявами, на нашу думку, є запровадження антикорупційної експертизи нормативно-правових актів Національного банку України. Однак відповідно до ч. 2 ст. 13 Закону України “Про засади запобігання та протидії корупції” від 11 червня 2009 р. № 1506 (вводиться в дію з 1 січня 2011 р.) антикорупційній експертизі підлягають лише проекти законів України та проекти актів Президента, Кабінету Міністрів України, центрального органу виконавчої влади за рішенням самих цих органів. Уявляється, що нелогічним є проведення антикорупційної експертизи підзаконних актів за зверненням того органу, який видає нормативно-правовий акт. До того ж нормативно-правові акти Національного банку України до даної категорії не потрапляють, адже він не належить до центральних органів виконавчої влади. Проте антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів Національного банку все-таки буде здійснюватися з введенням в дію вказаного закону.

З метою виявлення в проектах нормативно-правових актів норм, які можуть сприяти або полегшують вчинення корупційних правопорушень, Наказом Міністерства юстиції України від 23 червня 2010 р. № 1380/5 були затверджені Методичні рекомендації щодо проведення експертизи нормативно-правових актів на наявність корупціогенних норм, відповідно до якого антикорупційна експертиза буде проводитися як складова частина правової експертизи проекту нормативно-правового акта. Щодо правової експертизи, то вона реалізується Міністерством юстиції на основі його Наказу від 12.04.2005 № 34/5 “Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів”. У зв'язку з тим, що на підставі зазначеного наказу проводиться і державна реєстрація нормативно-правових актів Національного банку України, з набранням чинності Законом

№ 1506 буде здійснюватися і антикорупційна експертиза в межах правової експертизи проектів нормативних актів.

На нашу думку, запровадження антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів Національного банку України є доцільним, однак, по-перше, слід визначити на законодавчому рівні обов'язковість її проведення. По-друге, удосконалити порядок проведення правової експертизи Міністерством юстиції, а по-третє, варто передбачити здійснення обов'язкової громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, наприклад, Асоціацією українських банків.

*М.В. Прокопенко, аспірант,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН

Аналіз літературних джерел дає змогу зробити висновок, що у вітчизняній економічній думці немає єдиної точки зору щодо сутності поняття “міжбюджетне регулювання”, а інколи має місце його ототожнення з категорією “бюджетне регулювання”. На нашу думку, перш за все слід враховувати, що регулювання міжбюджетних відносин належить виключно до сфери державних фінансів і відбувається через двосторонній рух фінансових ресурсів між державним і місцевими бюджетами: вилучення коштів з місцевих бюджетів, надання фінансової допомоги з державного бюджету, наділення місцевих бюджетів доходами та ін. Тобто регулювання міжбюджетних відносин слід розглядати як процес та сукупність заходів впливу, пов'язаних з перерозподілом коштів між ланками всередині бюджетної системи.

За рахунок бюджетного регулювання відбувається вплив бюджету на соціально-економічні процеси в країні та розподільчі процеси зовнішніх щодо бюджетної системи об'єктів згідно з цілями соціально-економічного розвитку держави.

Отже, ми вважаємо, що регулювання міжбюджетних відносин є складовою системи бюджетного регулювання і полягає у здійсненні державою управлінського впливу лише на ту частину фінансових ресурсів, що концентрується у місцевих бюджетах. До системи бюджетного регулювання, окрім регулювання міжбюджетних відносин, входить регулювання дохідної і видаткової частини бюджету, а також регулювання дефіциту (профіциту) бюджету і державного боргу.

Таким чином, регулювання міжбюджетних відносин являє собою складову системи бюджетного регулювання, що охоплює горизонтальні